

مقدمه مؤلف

درس تاریخ برای دانش‌آموزان اصولاً درس سختی است، این درس برای دانش‌آموز پر از اسم، رویداد و مطالب درهم و برهمی است که گاهی برای فهم آن نیاز است ساعت‌ها وقت بگذارد و در انتها شاید نیمی از آن‌ها را از یاد ببرد.

کتاب‌های نظام جدید در تلاش برای مفهومی کردن مطالب و زدودن مطالب غیر ضروری موفق بوده‌اند ولی از سوی دیگر نیاز به تدریس دقیق این مطالب عمیقاً احساس می‌شود، تدریس کتاب از این جهت قابل اهمیت است که مدرس بتواند به دانش‌آموز انگیزه دهد تا با اشتیاق بیشتر به مطالعه بپردازد. نیاز است دانش‌آموز بیشتر به عمق مطالب پی ببرد تا حفظ جز به جز مطالب، ولی از سوی دیگر برای آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها نیاز است که برخی از مطالب ریز را دانش‌آموز بداند.

برای حل این معضل چه باید کرد؟

تاریخ یعنی توالی رویداد، یعنی تحلیل رویدادها و فهم بهتر آن و در انتها تاریخ یعنی درک علت و معلول هر رویداد باعث می‌شود مطالب به صورت توالی در ذهن جای‌گیرند و به جای حفظ جز به جز به درک آن‌ها دست یافت.

برای این منظور چه باید کرد؟

درس ۱: تاریخ‌نگاری و گونه‌های منابع دوره معاصر	۸
درس ۲: ایران و جهان در آستانه دوره معاصر	۱۸
درس ۳: سیاست و حکومت در عصر قاجار (از آغاز تا پایان سلطنت ناصرالدین شاه).....	۳۱
درس ۴: اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار	۴۴
درس ۵: انقلاب مشروطه ایران	۵۱
درس ۶: جنگ جهانی اول و ایران.....	۶۴
درس ۷: ایران در دوره حکومت رضاشاه	۷۳
درس ۸: جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن	۷۸
درس ۹: نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران	۸۹
درس ۱۰: انقلاب اسلامی	۱۰۰
درس ۱۱: استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی	۱۱۰
درس ۱۲: جنگ تحمیلی و دفاع مقدس	۱۱۸
پاسخنامه تشریحی	۱۲۵

برای دریافت بهتر هر دوره تاریخی نیاز به شیوه خاصی است، گاه جدول‌بندی، گاه تقسیم‌بندی و گاه خلاصه کردن، در این کتاب به دلیل گستردگی مطالب از سویی و تفاوت با مطالب سال‌های قبل از سوی دیگر تلاش شده است با استفاده از هر شیوه مناسب به درک شما کمک کنیم.

نمودار توالی رویداد: رویدادهای تاریخی به صورت سلسله‌وار در پی هم روی می‌دهند مخصوصاً در تاریخ معاصر این سلسله توالی رویدادها قابل لمس است، از این‌رو برای درک بهتر شما تلاش شده است از نمودارهایی استفاده شود که برای مرور رویدادها می‌تواند به شما کمک کند از سوی دیگر با مرور این نمودارها می‌توانید به رابطه علیت رویدادها پی ببرید، توجه داشته باشید این نمودارها برای حفظ کردن شما نیست و تنها برای کمک به شما آورده شده است.

تقسیم‌بندی تست: تست‌هایی که برای شما طراحی شده است به سه قسمت تقسیم می‌شود:

۱. تست‌های انطباق یافته از کنکورهای سال‌های قبل

۲. تست‌های مروری

۳. تست‌های شبیه‌ساز کنکور

۱. تست‌های تطبیقی از کنکور نظام قدیم، برای ساختن یک تاریخچه برای اولین سال کنکور نظام جدید است برای آنکه شما بدانید با وجود تغییرات در اهداف کتب و شیوه ارائه مطالب با همچنان نمونه‌هایی از کنکورهای سال قبل را می‌توان پیدا کرد که مطابق با اهداف و شیوه‌های جدید است. این کار را برای آرامش شما انجام داده‌ایم.

۲. تست‌های مروری، به هدف مرور تمام مطالب درسی آورده شده است و به شما کمک می‌کند که با تسلط بر این تست‌ها بتوانید درک بهتری از متن داشته باشید. در نظر داشته باشید در طراحی این سوالات، کنکور نیز در نظر گرفته شده است و با تسلط بر این تست‌ها می‌توانید درصد خوبی در کنکور به دست بیاورید.

۳. تست‌های شبیه‌ساز کنکور، در اصل تست‌هایی با حد دشواری بالا است که تسلط بر آن‌ها شما را در گرفتن درصد کامل یاری می‌دهد. این تست‌ها تمام مطالب کتاب را پوشش نمی‌دهند و تنها به مطالبی می‌پردازند که شامل نکات ظریف و ریزی هستند که ممکن است از چشم شما دور بمانند.

نکته تکمیلی در باب تقسیم‌بندی تست‌ها این است که تست‌های مروری لزوماً تست‌های ساده نیستند بلکه تست‌هایی هستند که حد سختی آن‌ها متوسط است و تست‌های شبیه‌ساز کنکور تنها تست‌هایی نیستند که ممکن است در کنکور شما بیاید، این تست‌ها در اصل تست‌هایی هستند که شما را در گرفتن درصد کامل یاری می‌رسانند.

تاریخ سال دوازدهم

ایران
و جهان معاصر

مشاوره درسی: تغییر سبک تاریخ‌نگاری با تغییرات در نظامی سیاسی محقق شد و حتی می‌توان این دورا گسترده‌تر کرد و مدعی شد تغییرات در سبک نگارش برخی روشنفکران باعث ایجاد فضای فکری متفاوت و در نهایت تغییرات سیاسی شد. از همین رو مطالعه دقیق این درس برای درک بهتر تحولات ضروری است. پیشنهاد می‌کنیم بعد از مطالعه درس دوباره جداولی را که مربوط به نویسندگان و منتقدین است مرور نمایید.

تاریخ‌نگاری و گونه‌های منابع دوره معاصر

شناخت تحولات تاریخ‌نگاری و نیز آگاهی و شناخت منابع پژوهش تاریخی دوره معاصر یکی از محورهای کلیدی و مهم در بررسی‌های تاریخی این دوره محسوب می‌شود.

تحولات تاریخ‌نگاری دوره معاصر

۱. تاریخ‌نگاری سنتی

- این نوع تاریخ‌نگاری ادامه و استمرار وقایع‌نگاری‌ها و مجلس‌نویسی‌های دوره صفوی و ماقبل آن بوده است.
- از برجسته‌ترین ویژگی‌های تاریخ‌نگاری سنتی:
 ۱. شرح زندگی پادشاهان و شرح طولانی در بیان ویژگی‌های آنان
 ۲. عدم توجه به زندگی اجتماعی و حیات فرهنگی و اقتصادی مردم
 ۳. رواج روحیه تملق و چاپلوسی
 ۴. تأکید بر مصنوع و متکلف‌نویسی و پرهیز از ساده‌نویسی
 ۵. بی‌توجهی به سنجش و نقد منابع

ویژگی‌های تاریخ‌نگاری سنتی

دوره	ویژگی	
صفویه	○ این دسته از مورخان اغلب اهل شعر و ادب بودند و آثارشان با خصوصیات ادبی تألیف شده است.	
افشاریه و زندیه	○ استمرار شیوه دوره صفویه	
	نویسنده	میرزا مهدی خان استرآبادی
	آثار	جهانگشای نادری و دژ‌نادره
	موضوع	شرح فتوحات نادر و ستایش وی
	نویسنده	میرزا محمد صادق موسوی
	آثار	تاریخ گیتی‌گشا
نمونه	موضوع	تاریخ زندیه
	شیوه	با اسلوبی مصنوع و دشوار و با تملق‌گویی شاهان زند

۲. تاریخ‌نگاری جدید ایران

◀ زمینه‌های پیدایش:

- آگاهی زمامداران و نخبگان ایران در خلال جنگ‌های ایران و روسیه نسبت به دنیای غرب، در دوران پادشاهی فتحعلی شاه.
- مقایسه وضعیت ایران و غرب توسط نخبگان

هدف	نتیجه
درک علت پیشرفت جوامع غربی و دلیل عقب ماندگی جامعه ایران	از زمان عباس میرزا (ولیعهد فتحعلی شاه) ترجمه آثار اروپایی به آرامی آغاز شد.
	گسترش ترجمه آثار اروپایی تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان ناصرالدین شاه.

- محمدحسن خان اعمادالسلطنه

۱. از مورخان مشهور عصر قاجار
۲. یکی از چهره‌های برجسته فرهنگی
۳. ریاست دارالترجمه همایونی
۴. ترجمه شدن آثار فراوانی توسط وی و دیگر مترجمان به فارسی در دوره ریاست او

◀ ترجمه آثار اروپایی:

بخش قابل توجهی از نخستین آثار ترجمه شده از زبان‌های اروپایی به زبان فارسی را نوشته‌های تاریخی تشکیل می‌دادند.

◀ تاثیر ترجمه آثار اروپایی:

- ترجمه آنها تاثیر بسزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی داشت.
- با گسترش فعالیت علمی شرق‌شناسان، کتیبه‌های بیستون و طاق‌بستان رمزگشایی شد و اطلاعات دقیق و جدید درباره تاریخ ایران به دست آمد.
- سر هنری راولینسون، سیاستمدار انگلیسی در عصر قاجار، نخستین شرق‌شناسی بود که با مطالعه کتیبه بیستون موفق به خواندن خط میخی شد.
- گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران منابع نوینی را پیش روی مورخان قرارداد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ نگاری سنتی ایران فراهم آورد.

◀ انتقاد به تاریخ‌نویسی سنتی:

- قبل از ظهور تاریخ‌نگاری نوین در ایران برخی از تاریخ‌نگاران سنتی دوره قاجار علی‌رغم حفظ ساختار کلی تاریخ‌نویسی سنتی، منتقد جنبه‌هایی از ویژگی‌های تاریخ‌نویسی سنتی شدند.

منتقدین

مورخین	○ یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی. ○ مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین. ○ او به حقیقت‌نویسی و مختصر‌نویسی علاقه داشت. ○ به نکوهش تملق‌گویی پرداخت. ○ وی می‌نویسد: «تاریخ‌نگار را هم لازم است که راست‌گفتاری پیشه کند ... فرشته را دیو نخواند و دیو را فرشته نداند ...» ○ با این تفاسیر خود پایبند به این نظرات نبود.	خاوری شیرازی
	○ از مورخان عصر ناصری ○ مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری ○ با انتقاد از تملق‌گویی، نخستین کسی است که واقعیت قتل امیر کبیر را بازتاب داده است.	میرزا محمد جعفر خورموجی
	○ تاریخ‌نویسی درباری ○ با آگاهی از روش و بینش تاریخ‌نگاری اروپایی گام‌های بلندی را در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت. ○ سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های تعمّدی مورخان رسمی دور سازد. ○ او در یکی از آثار خود به نام صدرالتواریخ، امیر کبیر را ستایش می‌کند.	محمد حسن خان اعتمادالسلطنه
	○ در رواج تاریخ‌نگاری جدید گام‌های مؤثری برداشت. ○ او معتقد بود که مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته‌اند که آن را «حکمت تاریخی» می‌نامند.	میرزا آقاخان کرمانی
	○ مورخ نبود ولی از متفکران دوران قاجار به حساب می‌آمد. ○ شیوه علمی تاریخ‌نویسی سنتی را نقد کرد. ○ وی در رساله ایران، شیوه تاریخ‌نویسی رضاقلی‌خان هدایت را به دلیل استفاده از شعر در بیان رویدادها و به کاربردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد.	میرزا فتحعلی خان آخوندزاده (۱۲۲۸ - ۱۲۹۵ ق)
متفکرین		

◀ ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین:

- استفاده از روش تحقیق علمی
- بهره‌برداری از منابع، اسناد و مدارک معتبر
- گزینش و نقادی منابع
- ارزیابی رویدادهای تاریخی
- استفاده از زبان ساده
- بهره‌برداری از نتایج تحقیقات علمی چون باستان‌شناسی، زبان‌شناسی، جغرافیا، جامعه‌شناسی، اسطوره‌شناسی و ...

◀ عوامل گسترش روش علمی نوین

- گسترش مدارس جدید
- تأسیس دانشگاه
- رایج شدن آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی
- رشد کمی و کیفی آموزش تاریخ در مراکز دانشگاهی
- ایجاد مراکز تحقیقاتی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی و تألیف
- ترجمه و نشر کتاب‌ها و مقاله‌های علمی فراوان

مقایسه دو شیوه تاریخ‌نگاری

نوین	سنتی
تأکید بر بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات	بررس جنبه‌های گوناگون حیات انسانی اعم از سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی

نقش انقلاب مشروطه در بینش مورخان

نقش	○ تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت. ○ موجب شد که آنان به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به ویژه نقش مردم توجه نشان دهند.
نمونه	○ کتاب تاریخ بیداری ایرانیان نوشته محمد علی ناظم الاسلام کرمانی (۱۳۳۷-۱۲۸۰ ق) ○ او در این کتاب ضمن توجه به مردم، نقش طبقات گوناگون اجتماعی را در انقلاب مشروطیت به روشنی نشان داده است.

رویدادهای تأثیر گذار بر بینش مورخان

۱. نفوذ و دخالت کشورهای استعمارگر
۲. جنگ‌های جهانی اول و دوم و اشغال ایران
۳. کودتاهای ۱۲۹۹ و ۱۳۳۲ ش
۴. جنبش ملی شدن نفت
۵. انقلاب اسلامی
۶. برخی از نمایندگان شاخص تاریخ‌نگاری جدید ایران

مورخ / پژوهشگر	اثر و تألیف
حسن پیرنیا (مشیرالدوله) (۱۳۱۴-۱۲۵۱ ش. تهران)	سیاستمدار و تاریخ‌نگار؛ مؤلف تاریخ ایران باستان در سه جلد
احمد کسروی (۱۲۶۹، تبریز-۱۳۲۴ ش. تهران)	تاریخ‌نگار، زبان‌شناس و حقوق‌دان؛ نویسنده تاریخ مشروطه ایران، تاریخ هیجده ساله آذربایجان، تاریخ پانصد ساله خوزستان
محمد قزوینی (علامه قزوینی) (۱۲۵۶. تهران-۱۳۲۸ ش. تهران)	ادیب، مصحح و پژوهشگر تاریخ و فرهنگ ایران؛ از جمله آثار مهم وی تصحیح تاریخ جهانگشای جوینی و مجموعه مقالات و یادداشت‌های تاریخی در چندین جلد.
غلامرضا رشید یاسمی (۱۲۷۵. دالاهو کرمانشاه-۱۳۳۰ ش. تهران)	مؤلف، مصحح و مترجم آثاری در موضوع تاریخ و ادبیات؛ نویسنده تاریخ ملل و نحل و تاریخ مختصر ایران، مترجم چندین اثر مهم تاریخی مانند ایران در زمان ساسانیان اثر کریستن سن و تاریخ قرن هیجدهم، انقلاب کبیر فرانسه و امپراتوری ناپلئون نوشته آلبر ماله و ژول ایزاک
عباس اقبال آشتیانی (۱۲۷۵. آشتیان-۱۳۳۴ ش. رم)	تاریخ مفصل ایران از صدر اسلام تا انقراض قاجاریه و آثار دیگر تاریخی به صورت تألیف، ترجمه و تصحیح متون؛ مؤلف کتاب‌های درسی تاریخ در دوران پهلوی
سعید نفیسی (۱۲۷۴ ش. تهران-۱۳۴۵ ش. تهران)	ادیب، تاریخ‌نگار، مترجم و شاعر، استاد دانشگاه؛ مؤلف تاریخ تمدن ساسانی، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر و دهها اثر دیگر در موضوع تاریخ و ادبیات
نصرالله فلسفی (۱۲۸۰. تهران-۱۳۶۰ ش. تهران)	تألیف زندگانی شاه عباس اول در پنج جلد و نویسنده و مترجم آثار متعدد دیگر در تاریخ ایران و جهان؛ مؤلف کتاب‌های درسی تاریخ و جغرافیا در دوران پهلوی
عبدالحسین زرین کوب (۱۳۰۱ ش. بروجرد-۱۳۷۸ ش. تهران)	ادیب، تاریخ‌نگار و مترجم و استاد دانشگاه؛ نویسنده و مترجم آثار متعدد در تاریخ و ادبیات از جمله تاریخ مردم ایران، روزگاران، دو قرن سکوت، بامداد اسلام و تاریخ در ترازو
فریدون آدمیت (۱۲۹۹ ش. تهران-۱۳۸۷ ش. تهران)	تاریخ‌نگار؛ مؤلف آثار تاریخی متعدد از جمله آنهاست: امیرکبیر و ایران، اندیشه‌های طالبوف، اندیشه‌های میرزا فتحعلی آخوندزاده، اندیشه‌های میرزا آقاخان کرمانی، ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایران و ...
محمد ابراهیم باستانی پاریزی (۱۳۰۴ ش. پاریز سیرجان-۱۳۹۳ ش. تهران)	تاریخ‌نگار، استاد دانشگاه و موسیقی پژوه؛ مؤلف، مصحح دهها اثر تاریخی و ادبی، از آن جمله است تاریخ کرمان، فرماندهان کرمان، سیاست و اقتصاد عصر صفوی و یعقوب لیث

گونه‌های منابع تاریخی در دوره معاصر

- منابع پژوهش دوره معاصر تاریخ ایران نسبت به دوران پیش از آن، از کثرت و تنوع فراوانی برخوردار است.
- عمده‌ترین منابع مهم این دوره:
 - (الف) انواع کتاب‌ها (تاریخی، ادبی، خاطرات، سفرنامه‌ها، زندگی‌نامه‌ها (تراجم) و ...)
 - (ب) نشریات (روزنامه‌ها و مجلات)
 - (ج) اسناد (بناها، وسایل و ابزارها)
 - (د) بناها، اشیاء و وسایل

منبع	ویژگی			
کتاب‌ها	در دوره معاصر و به ویژه عصر قاجار کتاب‌های متعددی در موضوع تاریخ توسط مورخان ایرانی با دو رویکرد سنتی و جدید نوشته شده است. در دوره قاجار چند تن از اروپاییان که بیشتر آنان مدتی را در ایران به سر برده بودند، کتاب‌هایی درباره تاریخ ایران نوشتند که جزو منابع آن دوره به شمار می‌روند.			
	در دوره معاصر عده زیادی از شخصیت‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی و یا مردم عادی اقدام به نگارش خاطرات خویش اغلب در قالب وقایع‌نگاری‌های روزانه کردند. محتوای این آثار، حاوی برخی اطلاعات ارزشمند درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال آن دوره است که به ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.			
	در عصر قاجار سفرنامه‌نویسی گسترش فراوانی یافت. تعداد قابل ملاحظه‌ای از شخصیت‌های این عصر، دیده‌ها و شنیده‌های خویش را در جریان سفرهای داخلی و خارجی به رشته تحریر در آوردند. از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه سفرنامه‌های متعددی به جا مانده است. برخی از مقام‌ها و رجال سیاسی، فرهنگی و اقتصادی دوره قاجار نیز سفرنامه‌های جالبی نوشته‌اند. عده‌ای از سفراء، مأموران، بازرگانان و جهانگردان خارجی نیز خاطرات سفر خود به ایران را در قالب سفرنامه نگارش و منتشر کرده‌اند. سفرنامه‌ها از جهت مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند. حاوی اطلاعات ارزشمندی در خصوص موضوع‌های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راه‌ها، مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم، پوشاک و تغذیه و مباحث فرهنگی، هنری و معماری هستند.			
	آثار ادبی زندگی‌نامه‌ها (تذکره‌ها) کتاب‌های جغرافیایی متون کلامی، فقهی، فلسفی و حقوقی مربوط به دوران معاصر			
نشریات	نشریه (روزنامه) به عنوان رسانه گروهی یکی از ابداعات تأثیرگذار تمدن جدید غربی بود. در دوره قاجار به ایران راه یافت. نشریات از طریق آگاهی بخشی عمومی، تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایرانی نهادند. اولین روزنامه‌های ایران:			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>اولین: کاغذ اخبار</th> <th>دومین: وقایع‌التفاهیه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> توسط: میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان در تهران منتشر شد (۱۲۵۳ ق.) ترجمه تحت‌اللفظی Newspaper </td> <td> توسط: امیرکبیر منظور رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه بعدها به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد. </td> </tr> </tbody> </table>	اولین: کاغذ اخبار	دومین: وقایع‌التفاهیه	توسط: میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان در تهران منتشر شد (۱۲۵۳ ق.) ترجمه تحت‌اللفظی Newspaper
اولین: کاغذ اخبار	دومین: وقایع‌التفاهیه			
توسط: میرزا صالح شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان در تهران منتشر شد (۱۲۵۳ ق.) ترجمه تحت‌اللفظی Newspaper	توسط: امیرکبیر منظور رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه بعدها به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.			
قانون	روزنامه‌های فارسی زبان چاپ خارج از کشور دلیل به دلیل ماهیت استبدادی حکومت قاجار نبود آزادی بیان نمونه:			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>قانون</th> <th>حبل‌المتین</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> ناشر: میرزاملکم سال: ۱۳۰۷ ق در محل نشر: لندن موضوع: انتقادهای تند از حکومت قاجار </td> <td> ناشر: سیدجلال‌الدین کاشانی زمان نشر: هفتگی محل نشر: کلکته هندوستان نقش: در بیداری افکار ایران و ترویج اندیشه آزادی خواهی و مشروطه طلبی داشت. </td> </tr> </tbody> </table>	قانون	حبل‌المتین	ناشر: میرزاملکم سال: ۱۳۰۷ ق در محل نشر: لندن موضوع: انتقادهای تند از حکومت قاجار
قانون	حبل‌المتین			
ناشر: میرزاملکم سال: ۱۳۰۷ ق در محل نشر: لندن موضوع: انتقادهای تند از حکومت قاجار	ناشر: سیدجلال‌الدین کاشانی زمان نشر: هفتگی محل نشر: کلکته هندوستان نقش: در بیداری افکار ایران و ترویج اندیشه آزادی خواهی و مشروطه طلبی داشت.			
	به صورت مخفیانه به داخل ایران می‌رسید. پس از پیروزی انقلاب مشروطه شاهد رشد سریع نشریات هستیم.			

دوران پهلوی و جمهوری اسلامی ○ فعالیت‌های مطبوعاتی نوسان داشت. ○ در مجموع نشریات توسعه و تنوع فراوانی یافتند. ○ مجله‌هایی تخصصی در موضوع‌های تاریخی شروع به انتشار کردند. ○ نمونه‌های قدیمی‌ترین نشریات تخصصی تاریخی: - مجله یادگار (۱۳۲۴ - ۱۳۲۸ ش) به مدیریت و سردبیری عباس اقبال آشتیانی - مجله وحید (۱۳۴۲ - ۱۳۵۷ ش) به مدیریت سیف‌الله وحیدنیا - نشریه بررسی‌های تاریخی (۱۳۴۵ - ۱۳۵۷ ش) جایگاه نشریات قدیمی در پژوهش ○ نشریات قدیمی منبع پژوهشی ارزشمندی در مطالعات تاریخ معاصر محسوب می‌شوند. ○ بسیاری از احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی نشریات مخصوص به خود را منتشر کرده‌اند. ○ منبع سودمندی برای پژوهشگران هستند که دیدگاه و مواضع آنها را بررسی کنند.	نشریات												
اسناد تاریخی از مهم‌ترین منابع پژوهش تاریخی به شمار می‌آیند. ○ معنای سند: اوراق یا برگ نوشته‌هایی که ارزش اداری و روزمره ندارد به دلیل اهمیت محتوایی‌شان، در پژوهش‌های تاریخی به آن‌ها اسناد می‌شود و قابلیت نگهداری دائمی دارند. <table border="1" data-bbox="138 764 1250 1102"> <tr> <td data-bbox="138 764 341 819">آرشیو ملی</td> <td data-bbox="341 764 665 819">محل نگهداری</td> <td data-bbox="698 764 1250 819">مکاتبات حکومتی</td> <td data-bbox="1136 764 1250 1102" rowspan="5">انواع اسناد</td> </tr> <tr> <td data-bbox="138 819 341 971">- مسائل و موضوع‌های سیاسی، اداری، اقتصادی (مالی، ملکی و معاملات) و فرهنگی</td> <td data-bbox="341 819 665 971" rowspan="5">نوع اطلاعات</td> <td data-bbox="698 819 1250 862">فرمان‌ها</td> </tr> <tr> <td data-bbox="138 971 341 1081" rowspan="4">- دیدگاه و عملکرد افراد، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی</td> <td data-bbox="698 862 1250 906">معاهدات سیاسی</td> </tr> <tr> <td data-bbox="698 906 1250 960">نامه‌های شخصی و اداری</td> </tr> <tr> <td data-bbox="698 960 1250 1015">اسناد مالی و قضایی</td> </tr> <tr> <td data-bbox="698 1015 1250 1102">گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی</td> </tr> </table> ○ آرشیو ملی - دلیل: اهمیت اسناد در پژوهش‌های تاریخی - محلی برای نگهداری، حفاظت، مرمت، طبقه‌بندی و آماده‌سازی آنها برای استفاده محققان - آرشیو ملی هر کشور محل نگهداری اساسی‌ترین و مهم‌ترین اسناد و مدارک با ارزش و معتبر مربوط به آن کشور است. - در سال‌های اخیر مجموعه‌های زیادی از اسناد مربوط به دوران معاصر منتشر شده است. ○ سندپژوهی - با رواج تاریخ‌نگاری جدید و اهمیت یافتن اسناد به عنوان منبعی مهم در مطالعات تاریخی، بسیاری از پژوهشگران و مؤسسات علمی و تحقیقاتی به انتشار اسناد اهتمام نشان دادند. - نمونه: از جمله برجسته‌ترین سندپژوهان و نسخه‌شناسان می‌توان به ایرج افشار (۱۳۰۴ - ۱۳۸۹ ش) اشاره کرد.	آرشیو ملی	محل نگهداری	مکاتبات حکومتی	انواع اسناد	- مسائل و موضوع‌های سیاسی، اداری، اقتصادی (مالی، ملکی و معاملات) و فرهنگی	نوع اطلاعات	فرمان‌ها	- دیدگاه و عملکرد افراد، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی	معاهدات سیاسی	نامه‌های شخصی و اداری	اسناد مالی و قضایی	گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی	اسناد و منابع آرشیوی
آرشیو ملی	محل نگهداری	مکاتبات حکومتی	انواع اسناد										
- مسائل و موضوع‌های سیاسی، اداری، اقتصادی (مالی، ملکی و معاملات) و فرهنگی	نوع اطلاعات	فرمان‌ها											
- دیدگاه و عملکرد افراد، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و مذهبی		معاهدات سیاسی											
		نامه‌های شخصی و اداری											
		اسناد مالی و قضایی											
		گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی											
آثار معماری شامل بناها، خیابان‌ها، کوچه‌ها و میدان‌ها؛ اشیاء و لوازم به جامانده؛ سکه‌ها، جواهرآلات، مهرها، نشان‌ها و سایر وسایلی که از عصر قاجار و حتی پهلوی به جا مانده است، به پژوهشگران در مطالعه و شناخت آن دوره کمک می‌کند.	بناها، اشیاء و وسایل												

برخی از نمونه منابعی که در کتاب درسی شما از آن‌ها یاد شده است:

برخی از کتاب‌های تاریخی عصر قاجار

نادر میرزا	تاریخ تبریز	محمد تقی ساروی	تاریخ محمدی
محمدحسن خان اعتمادالسلطنه	تاریخ منتظم ناصری	عبدالرزاق بیگ دنبلی خویی	مآثر السلطانیه
محمدحسن خان اعتمادالسلطنه	صدرا التواریخ	جهانگیر میرزا	تاریخ نو
غلامحسین افضل‌الملک	افضل التواریخ	علیقلی میرزا اعتضادالسلطنه	اکسیر التواریخ
سرجان ملکم	تاریخ کامل ایران	میرزا صادق وقایع‌نگار	تاریخ جهان‌آرا
سرپرستی سایکس	تاریخ ایران	میرزا محمدتقی سپهر (لسان‌الملک)	ناسخ التواریخ
		رضاقلی هدایت	روضه‌الصفای ناصری

سوال‌های کنکور و تکمیلی

۱. کدام گزینه جزو ویژگی‌های تاریخ‌نگاری سنتی نیست؟ موزی
- ۱) تاکید بر ساده‌نویسی
۲) بی‌توجهی به نقد منابع
۳) بی‌توجهی به علل حوادث تاریخی
۴) تاکید بر تاریخ مردم
۲. کدام گزینه از علل رواج تاریخ‌نگاری نوین در ایران دوره قاجار نیست؟ موزی
- ۱) نهضت ترجمه
۲) جنگ‌های ایران و روس
۳) گسترش فعالیت شرق‌شناسان
۴) قراردادهای گلستان و ترکمانچای
۳. این سخن از کیست؟ «تاریخ‌نگار لازم است راست‌گفتاری پیشه کند و دیو را فرشته و فرشته را دیو نداند». موزی
- ۱) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه
۲) خاوری شیرازی
۳) محمدصادق موسوی
۴) میرزاهدی‌خان استرآبادی
۴. چه کسی در ایران به حکمت تاریخی اعتقاد داشت؟ موزی
- ۱) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده
۲) میرزا آقاخان کرمانی
۳) محمدجعفر خورموجی
۴) محمدصادق موسوی
۵. کدام گزینه نادرست است؟ موزی
- ۱) تاریخ‌نگاری سنتی استمرار وقایع‌نگاری و مجلس‌نویسی‌های دوره صفوی است.
۲) میرزا محمدصادق موسوی تاریخ‌نگار دوره افشاریه، کتاب تاریخ گیتی‌گشا را با اسلوبی مصنوع در شرح جهانگشایی‌های نادر نوشت.
۳) شاخص‌ترین نماینده تاریخ‌نگاری عصر قاجار اعتمادالسلطنه است.
۴) آخوندزاده مخالف به کار بردن اشعار در شرح رویدادها بود.
۶. کدام گزینه صحیح است؟ موزی
- ۱) تاریخ‌نگاران سنتی اغلب از رجال سیاسی و ملتزمین دربار بوده‌اند.
۲) برای نخستین بار واقعیت قتل امیرکبیر در کتاب صدرالتواریخ بازتاب داده شده است.
۳) تاریخ گیتی‌گشا در شرح فتوحات نادرشاه افشار نگاشته شد.
۴) رساله ایراد از میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده به انتقاد از شیوه‌های تاریخ‌نویسی رضاعلی‌خان هدایت اختصاص دارد.
۷. حکمت تاریخی زاینده چیست؟ شبیه‌ساز کنکور
- ۱) بررسی علل و نتایج رویدادها
۲) عقل‌گرایی در تاریخ‌نویسی
۳) قوانین حاکم بر تحولات تاریخی
۴) تحولات نوین در تاریخ‌نگاری
۸. کدام گزینه تماماً به تاریخ‌نگاران دوره قاجار اشاره دارد؟ موزی
- ۱) میرزا محمد صادق موسوی، میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده، محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، خاوری شیرازی
۲) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده، محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، محمدجعفر خورموجی، میرزا آقاخان کرمانی
۳) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، محمدجعفر خورموجی، رضاعلی‌خان هدایت، میرزا آقاخان کرمانی
۴) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده، محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه، میرزا مهدی‌خان استرآبادی، میرزا آقاخان کرمانی
۹. اساس پیش تاریخ‌نگاری سنتی بر..... و تاریخ‌نگاری نوین بر..... است. موزی
- ۱) وقایع زندگی شاهان - بررسی علل رویدادها
۲) رویدادهای نظامی - جنبه‌های گوناگون حیات انسانی
۳) وقایع زندگی شاهان - جنبه‌های گوناگون حیات انسانی
۴) رویدادهای نظامی - بررسی علل رویدادها
۱۰. کدام عامل موجب توجه بیشتر تاریخ‌نگاران به مسائل اجتماعی و حیات مردم شد؟ موزی
- ۱) جنگ‌های ایران و روس
۲) نهضت مشروطه
۳) انقلاب اسلامی
۴) کودتای ۱۲۹۹ و ۱۳۳۲
۱۱. کدام یک از تاریخ‌نگاران زیر به بررسی آثار و نظریات میرزا آقاخان کرمانی و آخوندزاده پرداخته است؟ موزی
- ۱) احمد کسروی
۲) محمد قزوینی
۳) نصرالله فلسفی
۴) فریدون آدمیت

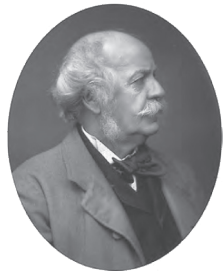
۱۲. کدام گزینه جزو آثار عبدالحسن زرین کوب نیست؟
 ۱ بامداد اسلام ۲ تاریخ در ترازو ۳ تاریخ ملل و نحل ۴ تاریخ مردم ایران
۱۳. نوشته زیر به کدام یک از انواع منابع تاریخی اشاره دارد؟
 «در شیوه نفوذی انگلیسی‌ها، تلگراف همان نقش را دارد که راه‌ها در شیوه نفوذی روس‌ها دارند. اگر عملکرد سیم‌ها و دستگاه‌های مخابراتی ضعیف باشد معنایش این است که باید حوزه عملیات انگلیسی را گسترش بیشتری داد. در برابر ایلغار روسی، که گام به گام و حساب شده و یکدست در شمال ایران و اخیراً در حوالی جنوب هم آثار نفوذ و رسوخ تدریجی‌شان مشهود است. انگلیسی‌ها هم در هر شهری با تشکیلات کم‌وبیش مشابه هم، مانند استقرار بانک شاهنشاهی، ایجاد تلگراف، تأسیس نمایندگیهای تجارتخانه‌های بزرگ که حمل و نقل ایران را در اختیار خود دارند، اعزام هیئت‌های مذهبی پروتستان و... در همه جا حاضر و ناظرند»
 ۱ کتاب‌های خاطرات ۲ کتاب‌های تاریخی ۳ سفرنامه‌ها ۴ تذکره
۱۴. بهترین منابع نوشتاری برای فهم فرهنگ عامه مردم کدام گزینه است؟
 ۱ سفرنامه‌ها ۲ کتب تاریخی ۳ خاطرات شخصی ۴ زندگی‌نامه‌ها
۱۵. کدام یک از جمله تاریخ‌نویسان مشهور عصر قاجار محسوب نمی‌شود؟
 ۱ محمدتقی خان لسان‌الملک سپهر ۲ رضاقلی خان هدایت ۳ میرزا حسن رشديه ۴ محمدحسن اعتمادالسلطنه
۱۶. کدام گزینه به کتب نوشته شده توسط غیر ایرانیان اشاره دارد؟
 ۱ تاریخ تبریز، تاریخ محمدی ۲ تاریخ ایران، تاریخ کامل ایران ۳ تاریخ بیداری ایرانیان، تاریخ نو ۴ تاریخ مشروطه ایران، تاریخ کامل ایران
۱۷. کدام گزینه به روزنامه‌ای اشاره دارد که خارج از کشور به چاپ می‌رسیده؟
 ۱ وقایع‌التفاقیه ۲ قانون ۳ روزنامه دولت علیه ایران ۴ کاغذ اخبار
۱۸. کدام گزینه نادرست است؟
 ۱ روزنامه حبل‌المتین توسط سید جلال‌الدین کاشانی در کلکته هند به چاپ می‌رسید.
 ۲ اولین روزنامه ایران توسط امیرکبیر به چاپ رسید.
 ۳ مجله یادگار و وحید از جمله قدیمی‌ترین نشریات تخصصی تاریخ هستند.
 ۴ روزنامه قانون به انتقاد از حکومت قاجار می‌پرداخت.
۱۹. کدام گزینه متفاوت است؟
 ۱ مسالک‌المحسنین ۲ روضه الصفا ۳ ناسخ‌التواریخ ۴ مآثر السلطانیه
۲۰. در کدام یک از منابع تاریخی می‌توان اطلاعاتی از امور مالیاتی و گمرک‌ها به دست آورد؟
 ۱ سفرنامه‌ها ۲ اسناد قضایی ۳ کتب تاریخی ۴ نشریات
۲۱. شناخت احزاب و گروه‌های اجتماعی بیشتر در کدام منابع بازتاب یافته است؟
 ۱ اسناد ۲ سفرنامه‌ها ۳ کتب تاریخی ۴ نشریات
۲۲. کدام گزینه به وقایع نگار دوره زندیه اشاره دارد؟
 ۱ محمد صادق موسوی ۲ خاوری شیرازی ۳ نادر میرزا ۴ محمد تقی ساروی
۲۳. کدام گزینه نادرست است؟
 ۱ از مظفرالدین شاه سفرنامه‌های متعددی به جای مانده است.
 ۲ بنجامین نخستین سفیر آمریکا در عصر قاجار در ایران بود.
 ۳ کتاب احمد یا سفینه طالبی نخستین رمان اجتماعی اصیل به زبان فارسی است.
 ۴ سیاحت‌نامه حاج زین العابدین مراغه‌ای تأثیر به‌سزایی در استقرار نظام مشروطه داشت.
۲۴. از منظر اوژن اوبن کدام عامل موجب نفوذ روسیه و کدام عامل موجب نفوذ انگلستان در ایران عصر قاجار بوده است؟
 ۱ تلگراف، راه‌ها ۲ راه‌ها، تلگراف ۳ بانک شاهنشاهی، تلگراف ۴ تلگراف، بانک شاهنشاهی

۲۵. از منظر بنجامین سفیر آمریکا در زمان قاجار در ایران کدام هنر ایرانی هرگز دچار رکود نشده است؟
 ۱ ادبیات ۲ نگارگری ۳ معماری ۴ تذهیب کاری

۲۶. نویسنده کتاب‌های دره نادری و جهانگشای نادری کیست؟
 ۱ میرزا مهدی خان استرآبادی ۲ محمدصادق موسوی
 ۳ میرزا محمدجعفر خورموجی ۴ رضا قلی خان هدایت

۲۷. کدام گزینه جزو تفاوت‌های تاریخ نگاری سنتی و نوین نیست؟
 ۱ تغییر زبان از متکلف به ساده ۲ تغییر اسلوب نوشتار از نظم به نثر
 ۳ تغییر دیدگاه نسبت به اهمیت زندگانی مردم ۴ تغییر در شیوه گزینش و نقد منابع

۲۸. تصویر روبه‌رو با کدام گزینه در ارتباط است؟
 ۱ کتیبه بیستون ۲ کتاب تاریخ کامل ایران
 ۳ کشف خواندن خط پهلوی ۴ سربرسی سایکس

۲۹. کدام گزینه تماماً به متفکران عصر پهلوی اشاره می‌کند؟
 ۱ محمد مصدق، سلیمان بهبودی، علم ۲ اعتماد السلطنه، محمد خاوری، آیت الله ابراهیم امینی
 ۳ آیت الله ابراهیم امینی، سلیمان بهبودی، میرزا علی خان ایمن الدوله ۴ سلیمان بهبودی، محمد علی مجتهدی، محمدعلی فروغی

۳۰. موسس دانشگاه و مدرسه در زمان پهلوی بود.
 ۱ سلیمان بهبودی-دانشگاه ملی ایران-البرز ۲ محمدعلی مجتهدی- صنعتی شریف-البرز
 ۳ سلیمان بهبودی-صنعتی شریف-الوند ۴ محمدعلی مجتهدی - دانشگاه ملی ایران-الوند

۳۱. کدام گزینه به مسئول دفتر رضاشاه و نخست وزیر و وزیر دربار محمدرضاشاه اشاره دارد؟
 ۱ علم-سلیمان بهبودی ۲ محمدعلی مجتهدی-محمدعلی فروغی
 ۳ سلیمان بهبودی-علم ۴ سلیمان بهبودی-محمدعلی فروغی

۳۲. متن زیر به کدام یک از انواع منابع تاریخی اشاره دارد؟
 «سیس برای مسجد راندیم از کوچه مستقیم و خوبی عبور شد که نهر آب خوبی از میان آن جاریست و اصناف مختلف از همه صنف طرفین خیابان دکان دارند. جمعیت زیادی از زن‌ها بالای بام‌ها بودند. شهر سمنان پاکیزه است رعایا و مردم اینجا بسیار مردم نجیب، بی‌صدای شاکر، کم حرف به قاعده هستند. همین‌طور می‌راندیم رسیدیم به مسجد شاه پیاده شده داخل مسجد شدیم. علمای سمنان همه خلعت پوشیده با اتباعشان توی مسجد ایستاده بودند این مسجد بسیار با روح و باصفا و از بناهای دوره فتحعلی‌شاه است»

۱ اسناد ۲ سفرنامه ۳ کتب تاریخی ۴ نشریات
 ۳۳. کدام گزینه به عوامل موثر در گسترش تاریخ‌نگاری در دوره پهلوی اشاره ندارد؟
 ۱ تاسیس دانشگاه ۲ ایجاد نشریات تخصصی تاریخ
 ۳ ایجاد مراکز تخصصی تحقیقاتی تاریخ ۴ انجام پروژه‌های تاریخی-باستان‌شناسی با دیگر کشورها

۳۴. تاثیر نهضت مشروطیت در تحول تاریخ‌نگاری در کدام کتاب به روشنی مشهود است؟ نویسنده آن کیست؟
 ۱ تاریخ بیداری ایرانیان-ناظم الاسلام کرمانی ۲ تاریخ مشروطه ایران-احمد کسروی
 ۳ ایدئولوژی نهضت مشروطیت-فریدون آدمیت ۴ تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر-سعید نفیسی

۳۵. کدام گزینه هم سیاستمدار هم تاریخ‌نگار بود و اثر مشهور او چیست؟
 ۱ سعید نفیسی-تاریخ تمدن ساسانی ۲ حسن پیرنیا-تاریخ ایران باستان
 ۳ نصرالله فلسفی-تاریخ زندگانی شاه عباس اول ۴ فریدون آدمیت-امیرکبیر و ایران

۳۶. کدام گزینه جزو تاریخ‌نگاران حقوقدان و کدام گزینه به تاریخ‌نگار موسیقی پژوه اشاره دارد؟ مروری
- ۱ احمد کسروی-پاریزی باستانی
۲ پاریزی باستانی-احمد کسروی
۳ نصرالله فلسفی-فریدون آدمیت
۴ فریدون آدمیت-نصرالله فلسفی
۳۷. نویسندگان آثار زیر به ترتیب چه کسانی هستند؟ شبیه‌ساز کنکور
- تاریخ نو-تاریخ محمدی-مآثر السلطانیه
- ۱ جهانگیر میرزا-عبدالرزاق بیگ دنبلی-تقی ساروی
۲ جهانگیر میرزا-عبدالرزاق بیگ دنبلی-تقی ساروی
۳ تقی ساروی-نادر میرزا-جهانگیر میرزا
۴ جهانگیر میرزا-محمد تقی ساروی-عبدالرزاق بیگ دنبلی
۳۸. مولف صدرالتواریخ و تاریخ منتظم ناصری کیست؟ مروری
- ۱ رضاقلی خان هدایت-جهانگیر میرزا
۲ اعتماد السلطنه
۳ اعتماد السلطنه-نادر میرزا
۴ رضا قلی خان هدایت
۳۹. کدام گزینه به خاطرات شخصی اشاره دارد و اثر کیست؟ مروری
- ۱ من زنده‌ام-خاطرات معصومه آباد
۲ حقایق الاخبار - خورموجی
۳ روزگاران-عبدالحسین زرین کوب
۴ تاریخ محمدی- محمد تقی ساروی
۴۰. کدام گزینه از جمله متفکران سند پژوه است؟ مروری
- ۱ ایرج افشار
۲ سعید نفیسی
۳ محمد باستانی پاریزی
۴ فریدون آدمیت
۴۱. روزنامه وقایع اتفاقیه که به همت منتشر شد، بعداً با عنوان ادامه نشر یافت. مروری
- ۱ عباس میرزا- صدای ایران
۲ امیرکبیر- دولت علیه ایران
۳ میرزا حسین خان سپهسالار- شرف
۴ میرزا حسن خان اعتمادالسلطنه- وطن

مشاوره درسی: تغییرات سیاسی در جهان و ایران ارتباط تنگاتنگی با هم دارند و به خصوص در این دوران که با آغاز انقلاب صنعتی و گرایش دولت‌های اروپایی به استعمارگری ایران به عنوان دروازه هند که یکی از مهم‌ترین مستعمرات انگلیس بوده است مورد توجه قرار می‌گیرد.
مطالب را در پی هم بخوانید و به تحلیل مطالب پردازید.

ایران و جهان در آستانه دوران معاصر

ایران در آستانه دوران معاصر

اثرات سقوط اصفهان (۱۱۳۵ ق / ۱۱۰۲ ش / ۱۷۲۳ م)

داخلی	آشفتگی امور بروز هرج و مرج و آشوب‌های داخلی
افغان‌ها	ناتوان در تسلط بر تمام قلمرو صفوی ناآشنای با اصول کشورداری ← عدم ایجاد حاکمیت مقتدر
دولت‌های خارجی	عثمانی: اشغال بخش‌هایی از غرب کشور روسیه: اشغال بخش‌هایی از شمال کشور

مشاوره درسی: دو سلسله افشاریه و زندیه دارای مدت حکومت محدود بودند، از این جهت سه دوره تاسیس، تثبیت و سقوط این دو سلسله محدودتر و فشرده‌تر هستند.

حکومت افشاریه

تاسیس	ایل افشار - از جمله ایل‌های قزلباش بودند. - در روی کار آمدن حکومت صفویان نقش داشتند. - در عصر صفوی بخشی از این ایل برای محافظت از مرزهای خراسان در برابر هجوم ازبکان به نواحی شمال آن دیار کوچانده شد. صفویه بعد از حمله افغان‌ها - به دنبال تسلط افغان‌ها بر اصفهان و قتل شاه سلطان حسین صفوی، یکی از پسرانش به نام تهماسب دوم از اصفهان گریخت و خود را شاه خواند. - برخی از سرداران و سران ایل‌ها مانند نادر افشار و فتحعلی خان قاجار (پدر بزرگ آقامحمدخان) به او پیوستند و در نخستین گام خراسان را تصرف کردند. نادر: سرداری در رکاب شاهزاده صفوی - جنگاوری شجاع و متهور - با حذف شدن رقیبانی چون فتحعلی خان قاجار، فرماندهی سپاه تهماسب را عهده‌دار شد. - شکست دادن افغان‌های شورشی طی چندین جنگ جنگ نادر با روس‌ها و عثمانی:			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>عثمانی</th> <th>روس</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>چندین جنگ، بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال شده ایران را آزاد کرد.</td> <td>با مشاهده قدرت نادر و جنگجویانش، پیش از برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران بیرون بردند.</td> </tr> </tbody> </table>	عثمانی	روس	چندین جنگ، بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال شده ایران را آزاد کرد.
عثمانی	روس			
چندین جنگ، بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال شده ایران را آزاد کرد.	با مشاهده قدرت نادر و جنگجویانش، پیش از برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران بیرون بردند.			
	نادر: شاه ایران مراحل بر تحت نشستن - پیروزی‌های نادر در جنگ‌های داخلی و خارجی. - خلع تهماسب دوم به بهانه بی‌کفایتی. - جمع کردن بزرگان کشور، علما و سران ایل‌ها و طوایف را به شورای دشت مغان برای بیان شرایط حکومتش موروثی شدن سلطنت در خاندان او. شرایط ← عدم حمایت بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی. ← حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی.			

تثبیت	- نادر پس از رسیدن به سلطنت تلاش‌های وسیعی برای حل مشکلات سیاسی و مذهبی به ویژه رفع اختلافات مذهبی با عثمانی انجام داد. - گاهی با جنگ و زمانی با زبان مصالحه و مذاکره در صدد حل مشکل برآمد. - این تلاش‌ها به دلیل کارشکنی‌های عثمانی و گرفتاری‌های داخلی و خارجی نادر به نتیجه مطلوب نرسید.
سقوط	- نادرشاه افشار سرانجام هنگامی که مشغول سرکوب شورش در خراسان بود، با توطئه نزدیکان و سردارانش کشته شد (۱۱۶۰ق). ویژگی‌های شخصیتی و کشورداری نادرشاه ○ او به عنوان سرداری بی‌پاک و دارای نبوغ نظامی فوق‌العاده، در زمانه‌ای که آشوب‌های داخلی و هجوم ارتش‌های بیگانه، موجودیت کشور ما را به خطر انداخته بودند، وارد میدان شد و ایران را از خطرهای تهدیدهای جدی نجات داد. ○ وی به عنوان پادشاه مملکت، توفیق نیافت که زمینه را برای ثبات و امنیت پایدار، انتقال آرام قدرت و تثبیت حکومت افشاریه پس از خود فراهم آورد. ○ علل ناکامی - اشتغال پیوسته نادرشاه به جنگ - زیاده‌ستانی‌هایی که از مردم برای تأمین هزینه‌های جنگ - بدگمانی او نسبت به نزدیکان و بزرگان کشور و برخورد خشن با آنان در سال‌های پایانی حکومتش. ○ افشاریه بعد از نادر - با مرگ نادر دورانی از رقابت و جنگ برای به دست گرفتن قدرت آغاز شد. - افرادی از خاندان نادر و سرداران و سران برخی ایل‌ها و طایفه‌ها با یکدیگر به ستیز برخاستند که خرابی و کشتار زیادی به بار آورد. - به علاوه افرادی با ادعای انتساب به خاندان صفوی نیز خواهان بازگرداندن حکومت به خاندان صفوی بودند. ○ جانشینان نادر ← برادرزاده‌های نادر: عادل شاه و ابراهیم شاه ← یکی پس از دیگری به عنوان جانشین او شدند. ← هرکدام برای مدت کوتاهی مدعی حکومت. ○ شاهرخ ← نوه نادر ← وی از قلمرو وسیع نادر، به شهر مشهد بسنده کرد. ← حکومت تا سال ۱۲۱۲ ق ← انقراض توسط آقا محمدخان قاجار

حکومت زندیه

تاسیس	○ مراحل ← ۱. بعد از مرگ نادرشاه ← ۲. اتحاد رئیس طایفه زند از طوایف لر با دو تن از سرداران ایل بختیاری (علی مراد خان و ابوالفتح خان) ← ۳. شکست دادن مدعیان حکومت از جمله رئیس ایل قاجار (محمدحسن خان) ← ۴. در اختیار گرفتن مناطق بسیاری از ایران ← ۵. کنار زدن متحدان ← ۶. تاسیس سلسله زند
تثبیت	○ کریم خان زند - پرهیز از سیاست جنگ و کشورگشایی که رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی به همراه داشت به ویژه در فارس. - کریم خان در آغاز، خود را وکیل الدوله خواند که به منزله وکالت از طرف شاهزاده‌ای صفوی بود. - انتخاب لقب وکیل‌الرعا یا به معنای نماینده مردم ایران به جای شاه. ○ دلایل نام و نشان نیک کریم خان زند ۱. مدارا با دشمنان ۲. همدردی با مردم ۳. ساده‌زیستی ۴. رفتار مناسب با اقلیت‌های دینی و مذهبی
سقوط	○ دوران آشوب با مرگ کریم خان زند (۱۱۹۳ ق / ۱۷۷۹ م). - جنگ داخلی بین جانشینان کریم خان - به قدرت رسیدن نزدیک ۷ نفر در عرض ۱۵ سال - فروپاشی سیاسی، اقتصادی و نظامی لطفعلی خان ○ لطفعلی خان آخرین فرمانروای زند با وجود شجاعت و لیاقت نتوانست سلسله زند را حفظ کند. - دلایل شکست لطفعلی خان از آقامحمدخان قاجار: ۱. غرور ۲. اشتباهات نظامی ۳. روی گردانی بزرگان دربارش به ویژه ابراهیم خان کلانتر - با مرگ او سلسله زندیه منقرض شد (۱۲۰۹ ق / ۱۷۹۴ م).

روابط خارجی

○ دلایل کاهش روابط نسبت به صفویه:

۱. درگیری‌های داخلی

○ مهم‌ترین مسائل:

۱. برخوردهای سیاسی نظامی با همسایه غربی (عثمانی) ۲. برخوردهای سیاسی نظامی با همسایه شمالی (روسیه)

روابط خارجی (عثمانی)

افشاریه	زندیه
برقراری صلح به دنبال مخالفت زمامداران عثمانی با تلاش‌های نادرشاه برای حل اختلافات مذهبی میان دو کشور مسلمان	صلح دوران افشاریه تا اواخر حکومت کریم‌خان که سپاه زندیه بصره را تصرف کرد، دوام آورد.

روابط خارجی (اروپا)

۱. عدم رونق مناسبات سیاسی و اقتصادی و ارتباطات فرهنگی ۲. آمدن نمایندگانی از سوی برخی کشورهای اروپایی

افشاریه	زندیه
برقراری معافیت گمرکی برای انگلیسی‌ها استخدام جان التون به دلیل استفاده از دانش انگلیسی‌ها در زمینه نیروی دریایی مازندارن و خلیج فارس	عدم گشایش روابط ایران با فرانسه و انگلستان با وجود آمدن هیئت‌هایی از این دو کشور به دلیل عدم پذیرش خواسته‌های خان زند

عناصر تمدن در دوران افشاریه و زندیه

○ از دست دادن اعتبار و قوت سابق به در این دو سلسله دلائل ← حاکمیت عناصر ایلی ← غلبه تفکر نظامی‌گری ← بی‌ثباتی سیاسی ← کوتاه بودن دوران استقرار سلسله‌های مذکور	نظام اداری و سیاسی
○ اتکای حکومت نادر: ۱. اقتدارگرایی ○ عدم رونق نهادهای اداری ○ استفاده از مشاورانی که از دوستان و نزدیکانش بودند در امور اداری و اقتصادی به جای وزرا و دیوان‌سالاران بی‌توجهی به نظام اداری تا جایی بود که نادر شهری را به عنوان پایتخت خود انتخاب نکرد. اگرچه منابع از مشهد و کلات به عنوان پایتخت او یاد کرده‌اند ولی این مراکز بیشتر محل گردآوری خزاین و غنایم نادر بود.	
شيوه اداره ایالات، ولایات، شهرها و روستاها در عصر افشاریه و زندیه همانند دوره صفویه بود و صاحب‌منصبانی با همان عناوین سابق این مراکز را اداره می‌کردند.	اقتصاد
دلائل رکود کشاورزی بعد از سقوط صفویه: ۱. جنگ‌ها و آشوب‌های داخلی ۲. اشغال بخش‌هایی از نواحی غربی و شمالی ایران توسط عثمانی و روسیه	
دلائل نابسامانی اقتصادی: ← ۱. کاهش نیروی انسانی در کشاورزی: ← تداوم جنگ‌های داخلی و خارجی ← نیاز تشکیلات نظامی به نیروی رزمنده ← ۲. مالیات‌های سنگینی برای تأمین هزینه‌های نظامی	
دلائل رونق اقتصادی: - انجام اقداماتی برای بهبود کشاورزی و بازرگانی - تبدیل شدن شیراز و بندر بوشهر به مراکز تجارت داخلی و خارجی عوامل موثر: ۱. آرامش و ثبات سیاسی نسبی ۲. کاهش مالیات‌ها ۳. دربار کم‌تجمل ۴. تلاش کریم‌خان برای تثبیت قیمت کالاها	زندیه

دلایل افول علم و آموزش: ○ آشفته‌گی‌های سیاسی و اجتماعی ○ تعطیلی مدارس و حوزه‌های علمیه در پی سقوط صفویه ○ مهاجرت عده‌ای از علما و طلاب به عتبات عالیات بعد از هجوم افغان‌ها		علم ادب آموزش
نتیجه رونق فعالیت‌های علمی ساخت مدارس جدید	دلایل رونق فعالیت‌های علمی ۱. آرامش ۲. ثبات نسبی	
نهضت بازگشت ادبی: - تحول چشمگیر در عرصه شعر و ادب به نام نهضت بازگشت ادبی یا سبک اصفهانی - چهره‌های برجسته این سبک ادبی، در برابر سبک هندی که در دوره صفویه به وجود آمده بود به سرانگین شعر به سبک خراسانی و شعرایی هم چون فرخی، عنصری، سعدی و حافظ پرداختند.		زندیه
با وجود دور از انتظار بودن ترقی در حوزه هنر و معماری ولی نادرشاه افشار و کریم خان زند گام‌هایی در این عرصه برداشتند.		
افشاریه ۱. تلفیق هنر ایرانی و هندی ۲. بازسازی اصفهان در این دوران ۳. ساخته شدن کاخ خورشید در کلات		هنر معماری
مدارا و احترام کریم‌خان نسبت به هنرمندان و علما موجب رونق هنر و معماری در زمان او شد. در این دوران کریم‌خان زند علاقه زیادی به ساخت بناهای باشکوه داشت. اقدامات عمرانی ← بازسازی آرامگاه حافظ، سعدی و باغ دلگشا ← ارگ کریم‌خانی ← ساخت مجموعه مسجد، بازار و حمام وکیل		
کلاه فرنگی: نوعی از بناها با کاربرد تفریحی در دوره زند گسترش یافت که به کلاه فرنگی معروف بود. در این نوع معماری بنای کوچک و گاهی تزئینی در وسط باغ یا تفریحگاه‌ها ساخته می‌شد.		
نقاشی نگارگری آغاز تطبیق هنر نقاشان و نگارگران با هنر اروپایی: مکتب نقاشی شیراز که از دوره مغولان شکل گرفته بود در زمان زندیه به اوج رونق و زیبایی رسید و نقاشان برجسته‌ای مانند محمد صادق، اشرف و میرزا بابا آثار زیبایی آفریدند.		

فقیهان، فیلسوفان، پزشکان و ادیبان سرشناس عصر افشاریه و زندیه

آثار و اقدامات علمی	دانشمندان و ادیبان
فقیه و مجتهد بزرگ شیعه و احیاگر مکتب اصولی و صاحب آثار متعددی در فقه و اصول	محمد وحید بهبهانی (۱۱۱۷-۱۲۰۵ ق)
فقیه اصولی و مفسر برجسته شیعه و صاحب آثاری در فقه، علم رجال و تاریخ مکه	سید محمد مهدی بحر العلوم (۱۱۱۵-۱۲۱۲ ق)
فقیه، حکیم و فیلسوف برجسته و صاحب آثاری در تفسیر، حکمت و کلام	آقامحمد بیدآبادی (د: ۱۱۹۸ ق)
پزشک کریم‌خان، عالم به علوم پزشکی، ریاضی، نجوم و حکمت و فنون شعر و موسیقی	میرزا محمد نصیر اصفهانی (د: ۱۱۹۱ ق)
شاعر بزرگ عهد نادرشاه و از بنیان‌گذاران نهضت بازگشت ادبی	مشتاق اصفهانی (۱۱۰۱-۱۱۷۱ ق)
شاعر و تذکره نویس برجسته قرن ۱۲ ق و از بنیان‌گذاران نهضت بازگشت ادبی	لطفعلی خان آذربیدگلی (۱۱۳۴-۱۱۹۵ ق)
شاعر نامی ایران در عهد افشاریه و زندیه و از مؤسسان نهضت بازگشت ادبی	هاتف اصفهانی (د: ۱۱۹۸ ق)

ضعف امپراتوری‌های مسلمان

- حکومت عثمانی در قرن ۱۸م بر بخش‌های وسیعی از شمال آفریقا و آسیای غربی تا اروپای شرقی
 - آغاز دوران ضعف هم‌زمان با روی کار آمدن افشاریه در ایران

دلایل ضعف:

۱. گسترده‌گی قلمرو
۲. تنوع اقوام، ادیان و مذاهب
۳. سیاست‌های خشن و نادرست عثمانی‌ها در برخورد با حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی
۴. دخالت‌های زنان و حرم‌سرا در امور کشوری
۵. فساد سران سپاه

- تبدیل به مرد بیمار اروپا

- کشورهای اروپایی به ویژه روسیه، انگلیس، فرانسه و اتریش هرکدام برای کسب منافع و به بهانه دفاع از حقوق اقلیت‌ها در امور داخلی عثمانی دخالت کرده

- دولت عثمانی در برابر هر نوع اصلاحات و حتی دستاوردهای علمی مقاومت و از قبول پیشنهاد وحدت مذهبی نادر و حل اختلافات مذهبی درون جهان اسلام نیز خودداری کرد.

- افول عثمانی که هم‌زمان با دگرگونی‌های سیاسی و شکوفایی تمدنی اروپاییان بود، تأثیر زیادی در پیشبرد سیاست‌های استعماری غرب در مشرق زمین داشت.

عثمانی:
مرد بیمار اروپا

گورکانیان هند یا مغولان کبیر:

حاکمیت	تاسیس	نقش
بخش بزرگی از هندوستان	محمد بابر نواده تیمور گورکانی	گسترش اسلام و زبان فارسی در هندوستان

- ضعف گورکانیان
- همزمان با عثمانی در قرن ۱۸م

- دلایل ضعف
- ← اختلاف و دشمنی میان هندوها و مسلمانان
 - ← سوءمدیریت و ضعف شاهان
 - ← دسته‌بندی و توطئه‌های درباریان
 - ← ورود استعمارگران به این سرزمین

- ورود استعمار

اقدام آغاز کننده توسط دولت گورکانی
 اعطای امتیازات تجاری و گمرکی قابل توجه

نخستین
 پرتغالی‌ها و اسپانیایی‌ها

- تاسیس کمپانی هند شرقی
- ورود فرانسه و انگلستان در سده ۱۸ م
- آغاز فعالیت‌های استعماری با تاسیس شرکت‌های بزرگ تجاری با نام کمپانی هند شرقی
- مراحل رشد استعمار
- تصرف بخش‌هایی از سرزمین هند توسط استعمارگران با دامن زدن به اختلافات دینی و قومی
- جنگ و رقابت شدید میان استعمارگران که با پیروزی انگلستان به اتمام رسید
- استفاده از ثروت غارت شده هند توسط انگلیسی‌ها برای افزایش قدرت خود در جهان
- دست اندازی به کشورهای همسایه هند برای حفظ سلطه خود بر این سرزمین همچون ایران
- سرانجام در سال ۱۸۵۷ م. پس از سرکوب شورش سربازان هندی دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام نموده و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب گردید.

گورکانیان هند:
اسیر استعمار غربی

آسیا

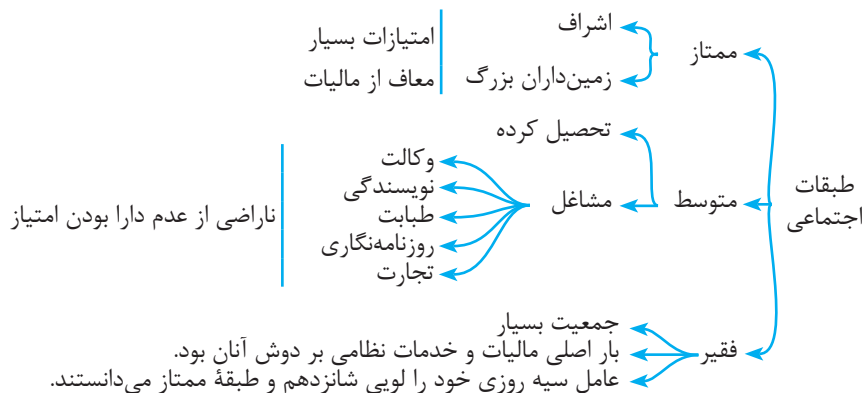
- در اواخر قرن ۱۷ م تحول سیاسی بزرگی در انگلستان رخ داد که بر جهان پس از خود تأثیر چشمگیری گذاشت.
- اگرچه از قرن ۱۳ م در انگلستان مجلس (پارلمان) وجود داشت، اما این نهاد قدرت چندانی نداشت.
- در سال ۱۶۴۶ م میان پارلمان به رهبری ایور کرامول و چارلز یکم پادشاه جنگ در گرفت که به پیروزی پارلمان انجامید.
- کرامول نظام پادشاهی را برانداخت و خود رئیس جمهور شد. او سپس به دلایل مذهبی با پارلمان درگیر شد و آن را منحل کرد.
انقلاب باشکوه:

- پس از مرگ کرامول اگرچه پارلمان و نظام سلطنت دوباره احیا شد اما پادشاه انگلستان که سلطنت را موهبت الهی می‌دانست به پارلمان توجهی نداشت. از این رو، بار دیگر با یکدیگر به ستیز پرداختند که پارلمان پیروز شد (۱۶۸۸م) این اتفاق در تاریخ انگلستان به انقلاب با شکوه شهرت دارد.
- **دستاورد انقلاب با شکوه:**
- بزرگ‌ترین دستاورد این انقلاب که بدون خشونت به اهداف خود رسید، این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و پارلمان منشأ قدرت و تعیین‌کننده اختیارات پادشاه شناخته شد.
- **پس از انقلاب باشکوه:**
- انگلستان پس از انقلاب باشکوه، رقبای بزرگی همچون اسپانیا و فرانسه را شکست داد و به گسترش مستعمرات در گوشه و کنار جهان پرداخت.
- **ملکه ویکتوریا:**
- این کشور به ویژه در دوران حکومت طولانی ملکه ویکتوریا به قدرت اول جهان تبدیل شد. با اتکا به نیروی دریایی قدرتمندش بر بخش‌های بزرگی از آفریقا، آسیا، اقیانوسیه و آمریکای شمالی دست یافت.

انگلستان:
انقلابی آرام
برای نظام
مشروطه

وضعیت اقتصادی، نظامی و اجتماعی:

- دلایل ورشکست اقتصادی و نظامی فرانسه در ۱۸ م :
- ۱. شکست نظامی از انگلستان
- ۲. صرف منابع مالی هنگفت در سرزمین آمریکا
- از نظر اجتماعی در فرانسه مشکلاتی به وجود آمد:

فرانسه: انقلابی
برای آزادی و
برابری

تحولات فکری:
تحولات فکری جامعه فرانسه نقش بزرگی در پیدایش انقلاب داشت.
در این کشور تحت تأثیر عصر روشنگری اروپا، فلاسفه و روشنفکرانی ظهور یافتند که اندیشه‌های آنان مردم را به سوی انقلاب رهنمون ساخت.
روشنفکران فرانسه:

نام	شهرت	اقدام	شیوه بیان
ولتر	دایرةالمعارف نویسان	انتقاد از وضع موجود	ولتر از اطاعت انسان از عقل و مبارزه با خرافات سخن می‌گفت.
مونتسکیو			مونتسکیو از تفکیک قوای سیاسی و حقوق بشر دفاع می‌کرد.
ژان ژاک روسو			روسو بر اهمیت انتخابات تأکید می‌کرد و تشکیل حکومت را حاصل یک قرارداد اجتماعی می‌شمرد.

نتیجه

تغییر دیدگاه مردم فرانسه

◀ مراحل انقلاب ۱. خشم مردم از غفلت لویی شانزدهم از احوال مردم و تجملات و ولخرجی‌های او و درباریان ۲. حمله به زندان باستیل در ۱۴ ژوئیه ۱۷۸۹ ۳. وادار کردن لویی شانزدهم به امضای قانون اساسی جدید و پذیرش نظام مشروطه سلطنتی ۴. برقراری نظام جمهوری توسط انقلابیون تندرو ۵. اعدام لویی و همسرش ماری آنتوانت مخالف کشورهای اروپایی دلایل ← ترس و خشم کشورهای اروپایی از اعدام شاه و ملکه ← افکار و شعارهای آزادی خواهانه انقلاب نتیجه ← آغاز جنگ با کشور فرانسه ناپلئون بناپارت: ○ در طی این جنگ‌ها یکی از فرماندهان ارتش فرانسه به نام ناپلئون بناپارت با پیروزی‌های درخشانی که به دست آورد به شهرت رسید. ○ او با انجام یک کودتا به قدرت دست یافت (۱۷۹۹ م) و سپس به عنوان امپراتور فرانسه انتخاب شد. در دوران امپراتوری او (۱۸۱۴ - ۱۸۰۴ م) تحولات سیاسی و نظامی زیادی در اروپا و ایران رخ داد.	فرانسه: انقلابی برای آزادی و برابری	اروپا
عقب ماندگی روسیه در قرن ۱۷ م: ◀ در مسیر پیشرفت و توسعه قرار گرفتن روسیه توسط پترکبیر (۱۷۲۵-۱۶۸۲ م): ۱. استخدام کارشناسان ۲. اروپایی تأسیس مدارس و دانشگاه‌های جدید ۳. تقویت ارتش و نیروی دریایی ۴. تلاش برای گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد برای کسب منافع تجاری و سیاسی بود. ◀ تاثیر اندیشه پتر بر اوضاع روسیه: برنامه‌های پتر در جهت قدرت‌یابی باعث شد جانشینان او تلاش کنند تا به این برنامه عمل نمایند اقدامات نظامی ← نواحی شرقی اروپا ← حوزه دریاهای بالتیک سیاه و خزر نتیجه ← جنگ‌ها متعدد روسیه با ایران، عثمانی و برخی کشورهای اروپایی نظیر فرانسه	روسیه: در مسیر توسعه طلبی نظامی	
۱۳ ایالت ← واقع در ساحل اقیانوس اطلس ← تا قرن ۱۸ م ادامه داشت ← مستعمره انگلستان ← شامل مهاجران اروپایی دلایل مهاجرت: ۱. مذهبی ۲. سیاسی ۳. اقتصادی جنگ با انگلستان: ○ در نتیجه وضع مالیات‌های سنگین توسط دولت انگلیس و تحریکات فرانسویان، مردم این سرزمین به فرماندهی جورج واشینگتن برای رسیدن به استقلال وارد جنگ با انگلستان شدند. ○ این جنگ سرانجام با پیروزی مستعمره‌نشینان و استقلال ایالات متحده به پایان رسید. ○ جورج واشینگتن به عنوان نخستین رئیس جمهور این کشور انتخاب شد. ○ ایالات متحده پس از استقلال با پیشروی به سوی غرب و کشتار وسیع سرخپوستان، که ساکنین اصلی این سرزمین بودند، به تصاحب سرزمین‌های وسیع آنان پرداخت. ○ این کشور در طی سده‌های ۱۹ با بهره‌گیری بردگان سیاه پوستی که از آفریقا به این سرزمین آورده شده بودند توانست به پیشرفت‌های وسیع سیاسی، اقتصادی و صنعتی دست یابد. ○ تکومسه رهبر جنگجوی قبایل سرخ پوست که در برابر پیشروی سربازان آمریکایی مقاومت بسیاری کرد (اوایل قرن ۱۹ م)	ایالات متحده آمریکا در راه استقلال	

سوال‌های کنکور و تکمیلی

۴۲. ایل افشار از جمله ایلات..... در دوره صفوی بوده‌اند که به ناحیه به منظور حفاظت در برابر هجوم اقوام
کوچانده شده بودند.....
مزوری
- ۱ قزلباش - خراسان - غز
۲ قزلباش - استرآباد (گرگان) - ازبک
۳ قزلباش - خراسان - ازبک
۴ قزلباش - استرآباد (گرگان) - غز
۴۳. مدعی پادشاهی صفوی پس از شاه سلطان حسین صفوی که بود و با کمک همدستان خود ابتدا چه ناحیه‌ای را تحت سلطه خود
درآورد؟
مزوری
- ۱ شاه تهماسب دوم - خراسان
۲ نادرقلی - خراسان
۳ تهماسب دوم - استرآباد
۴ نادرقلی - استرآباد
۴۴. کدام گزینه جزو شرایط نادر برای پذیرش سلطنت نیست؟
مزوری
- ۱ حل اختلافات مذهبی با عثمانی
۲ پذیرش مذهب شیعه دوازده امامی به عنوان مذهب رسمی کشور
۳ عدم حمایت بزرگان از خاندان صفوی
۴ کاهش قدرت نیروهای قزلباش
۴۵. کدام گزینه از علل عدم توفیق نادرشاه در انتقال مسالمت‌آمیز قدرت خود به وارثانش نیست؟
مزوری
- ۱ بدگمانی وی به نزدیکانش
۲ مالیات‌های سنگین
۳ شورش سپاهیان
۴ جنگ‌های پیوسته
۴۶. کدام گزینه به جانشینان نادر اشاره دارد؟ حکومت افشاریه به طور قطعی توسط چه کسی از بین رفت؟
مزوری
- ۱ عادل شاه، ابراهیم شاه، شاهرخ - آقا محمدخان قاجار
۲ عادل شاه، ابراهیم شاه، شاهرخ - کریم خان زند
۳ عادل شاه، اسماعیل شاه، شاهرخ - آقامحمدخان قاجار
۴ عادل شاه، اسماعیل شاه، کریم خان زند
۴۷. طایفه زند از کدام طوایف بودند و متحدین کریم خان زند برای کسب قدرت چه کسانی بودند؟
مزوری
- ۱ لر - ابولفتح خان و فتحعلی خان
۲ قزلباش - ابولفتح خان و فتحعلی خان
۳ لر - علی مرادخان و ابولفتح خان
۴ قزلباش - علی مرادخان و ابولفتح خان
۴۸. کریم خان ابتدا خود را و سپس خواند و از پذیرش لقب پادشاه خودداری کرد.....
مزوری
- ۱ وکیل‌الرعا - وکیل‌الدوله
۲ وکیل‌الرعا - وکیل‌الدوله
۳ وکیل‌الرعا - وکیل‌السلطنه
۴ وکیل‌الرعا - وکیل‌السلطنه
۴۹. محمدحسن خان، کریم خان، علی مرادخان هر یک به ترتیب جزو کدام یک از طوایف زیر بودند؟
مزوری
- ۱ قاجار - زند - قزلباش
۲ بختیاری - زند - قاجار
۳ قزلباش - زند - بختیاری
۴ قاجار - قزلباش - بختیاری
۵۰. علت اصلی حمله نادرشاه به هند چه بود؟
مزوری
- ۱ پادشاهان سلسله گورکانی افغانان مهاجم ایران را پناه داده بودند.
۲ به دست آوردن غنائم و ثروت‌های بی‌کران هند
۳ ضمیمه کردن قلمرو پادشاهان گورکانی به ایران
۴ گسترش مذهب جعفری در هند
۵۱. کدام گزینه جزو علل بی‌رونتی نظام اداری و دیوان‌سالاری در دوره افشاریه و زندیه است؟
مزوری
- ۱ حاکمیت عناصر نظامی
۲ غلبه تفکر ایلی
۳ بی‌ثباتی سیاسی
۴ تمرکز قدرت بر شخص پادشاه

۵۲. کدام گزینه به روابط نادرشاه با قدرت‌های عثمانی، روسیه و انگلستان اشاره دارد؟ شبیه‌ساز کنکور

- ۱) برقراری صلح مذهبی - جنگ برای بازپس‌گیری سرزمین‌های ایران - استفاده از دانش برای تأسیس نیروی دریایی مازندران
- ۲) جنگ برای بازپس‌گیری سرزمین‌های ایران - برقراری صلح مذهبی - استفاده از دانش برای تأسیس نیروی دریایی در خلیج فارس
- ۳) جنگ برای بازپس‌گیری سرزمین‌های ایران - استفاده از دانش برای تأسیس نیروی دریایی مازندران - ایجاد مراکز تجاری
- ۴) استفاده از دانش برای تأسیس نیروی دریایی - جنگ برای بازپس‌گیری سرزمین‌های ایران - ایجاد مراکز تجاری

۵۳. سبک ادبی شاخص دوره زندیه و افشاریه چه بود و این سبک در برابر چه سبک ادبی‌ای به وجود آمده است؟ مروری

- ۱) مسجع - عراقی
- ۲) بازگشت - هندی
- ۳) عراقی - خراسانی
- ۴) خراسانی - عراقی

۵۴. کدام گزینه جزو علل انحطاط امپراطوری‌های مسلمان نیست؟ مروری

- ۱) استبداد سیاسی و مذهبی
- ۲) عقب‌ماندگی علمی و صنعتی
- ۳) عدم اتحاد ملل اسلامی
- ۴) غفلت از قدرت رو به رشد استعمار

۵۵. مرد بیمار اروپا لقب چه امپراطوری‌ای است و کدام گزینه جزو عوامل انحطاط آن محسوب نمی‌شود؟ مروری

- ۱) امپراطوری عثمانی - دخالت سران سپاه در امور کشورداری
- ۲) امپراطوری اتریش - سیاست‌های سخت مذهبی
- ۳) امپراطوری عثمانی - اختلافات با دولت گورکانیان
- ۴) امپراطوری اتریش - دخالت زنان حرمسرا در امور کشورداری

۵۶. کدام کشورها بیشترین میزان دخالت را در امور داخلی امپراطوری عثمانی داشته و بهانه اصلی آنان برای دخالت چه بود؟ مروری

- ۱) روسیه، انگلستان، فرانسه، پرتغال - دفاع از حقوق اقلیت‌ها در سرزمین‌های عثمانی
- ۲) روسیه، انگلستان، اتریش، فرانسه - دفاع از حقوق اقلیت‌ها در سرزمین‌های عثمانی
- ۳) روسیه، انگلستان، فرانسه، پرتغال - دست‌درازی عثمانی به سرزمین‌های مسیحی
- ۴) روسیه، انگلستان، اتریش، فرانسه - دست‌درازی عثمانی به سرزمین‌های مسیحی

۵۷. کدام گزینه جزو علل انحطاط سلسله گورکانیان هند نیست؟ مروری

- ۱) اختلاف و دشمنی هندوها و مسلمانان
- ۲) ضعف پادشاهان
- ۳) اختلاف با دولت عثمانی
- ۴) ورود استعمارگران

۵۸. مهم‌ترین دستاورد پارلمان با پیروزی در انقلاب باشکوه چه بود؟ مروری

- ۱) لغو نظام سلطنتی و استقرار جمهوریت
- ۲) نفی منشا الهی سلطنت
- ۳) کاهش قدرت پادشاه و شاهزادگان
- ۴) لغو امتیازات پرخرج خانواده سلطنتی

۵۹. علت اصلی جنگ‌های استقلال آمریکا چه بود و رهبر آنان در این جنگ‌ها چه کسی بود؟ مروری

- ۱) مالیات‌های سنگین و تحریکات فرانسویان - جورج واشنگتن
- ۲) آزادی سیاسی - جورج واشنگتن
- ۳) مالیات‌های سنگین و تحریکات فرانسویان - آبراهام لینکلن
- ۴) آزادی سیاسی - آبراهام لینکلن

۶۰. علت جنگ کشورهای اروپایی با فرانسه در قرن ۱۸ ام چه بود؟ مروری

- ۱) دست‌درازی این کشور به سرزمین‌های دیگر اروپایی
- ۲) انقلاب فرانسه و رشد افکار آزادی‌خواهانه در اروپا
- ۳) پیشرفت علمی - فلسفی فرانسه با ظهور دایره‌المعارف نویسانی مانند ولتر
- ۴) سیاست‌های ضد مذهبی انقلابیون فرانسه

۶۱. انقلاب صنعتی ابتدا با چه چیزی آغاز شد و نخست کدام صنایع را تحت تاثیر قرار داد؟ مروری

- ۱) اختراع ماشین بخار - حمل و نقل و کشتیرانی
- ۲) کشف برق - صنایع نساجی
- ۳) اختراع ماشین بخار - صنایع نساجی
- ۴) کشف برق - حمل و نقل و کشتیرانی

۶۲. پدیده‌های ناشی از انقلاب صنعتی یعنی استعمار و استثمار به ترتیب جزو کدام پدیده‌ها هستند؟ مروری

- ۱) اجتماعی - اقتصادی
- ۲) اقتصادی - اجتماعی
- ۳) نظامی - اجتماعی
- ۴) نظامی - اقتصادی

۶۳. کدام منطقه جزو مناطق مورد هجوم روسیه برای دستیابی به آب‌های آزاد نیست؟ شبیه‌ساز کنکور

- ۱) مناطق شمالی اروپا
- ۲) شبه جزیره کریمه
- ۳) ایران
- ۴) حوزه اطراف دریای سیاه

۶۴. کدام گزینه جزو اقدامات پترکبیر در راستای تبدیل روسیه به قدرتی جهانی نیست؟ مروری
- ۱ تقویت نیروهای نظامی
 - ۲ تاسیس مدارس و دانشگاه‌های جدید
 - ۳ کاهش قدرت زمینداران در روسیه
 - ۴ استفاده از دانش کارشناسان اروپایی
۶۵. وجه تشابه دو حکومت افشاریه و زندیه کدام گزینه است؟ شبیه‌ساز کنکور
- ۱ تساهل مذهبی
 - ۲ اقدامات گسترده نظامی
 - ۳ انتساب خود به خاندان صفوی
 - ۴ هر دو سلسله از طوایف قزلباشان صفوی بودند.
۶۶. متن زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟ شبیه‌ساز کنکور
- «اولاً آن‌که اهل ایران از عقاید سالفه و سب و رفض نکول و مذهب جعفری را که از مذاهب حقه است قبول نموده و قضات و علما و افندیان کرام روم اذعان کرده و آن را خامس مذاهب شمارند.»
- ۱ شورای دشت مغان
 - ۲ شورای نجف
 - ۳ تساهل مذهبی نادرشاه
 - ۴ اتحاد مذهبی درون ایران
۶۷. کدام پادشاه قبل از نادر به هند لشکرکشی کرده و غنائم فراوانی با خود به ایران آورد؟ تفاوت انگیزه او با نادر چه بود؟ شبیه‌ساز کنکور
- ۱ سلطان محمود غزنوی - انگیزه کشورگشایی
 - ۲ سلطان مسعود غزنوی - انگیزه کشورگشایی
 - ۳ سلطان محمود غزنوی - انگیزه مذهبی
 - ۴ سلطان مسعود غزنوی - انگیزه مذهبی
۶۸. کدام گزینه نادرست است؟ مروری
- ۱ نادرشاه افشار و محمدحسن خان قاجار از همراهان شاه تهماسب دوم صفوی بوده‌اند.
 - ۲ با فروپاشی دولت صفوی روسیه بخش‌هایی از شمال و عثمانی بخش‌هایی از غرب ایران را تصرف کردند.
 - ۳ قلمرو نادر پس از مرگش به منطقه خراسان و مشهد محدود شد.
 - ۴ کریم خان زند میلی به جهانگشایی نداشت.
۶۹. کدام گزینه صحیح است؟ مروری
- ۱ لطفعلی خان زند آخرین فرمانروای زند از محمدحسن خان قاجار شکست خورد.
 - ۲ جان التون مشاور نظامی کریم خان در امور دریایی بود.
 - ۳ صلح عثمانی و ایران با حمله عثمانی به بصره پایان یافت.
 - ۴ شهر شیراز و بندر بوشهر مهمترین شهرهای عصر زندیه هستند.
۷۰. کدام گزینه تماماً به بناهای ساخته شده در دوره زندیه اشاره دارد؟ مروری
- ۱ مدرسه آقاباباخان - آرامگاه حافظ - ارگ کریم خانی
 - ۲ ارگ کریم خانی - حمام وکیل - باغ دلگشا - بازار وکیل
 - ۳ حمام وکیل - ارگ کریم خانی - مدرسه آقا باباخان - مدرسه علمیه خان یزد
 - ۴ مدرسه علمیه خان یزد - حمام وکیل - بازار وکیل - آرامگاه حافظ
۷۱. کدام گزینه صحیح است؟ مروری
- ۱ دانش آموزان و طلاب پس از هجوم افغان‌ها به دولت عثمانی پناهنده شدند.
 - ۲ به سبک هندی سبک دوره بازگشت نیز می‌گویند.
 - ۳ کلات در مشهد پایتخت نادرشاه بود.
 - ۴ ساخت عمارت کلاه فرنگی از ویژگی‌های معماری دوره زندیه است.
۷۲. کدام گزینه تماماً به شعرای سبک بازگشت ادبی اشاره دارد؟ شبیه‌ساز کنکور
- ۱ مشتاق اصفهانی، هاتف اصفهانی، آذربیکدلی
 - ۲ مشتاق اصفهانی، کمال الدین اصفهانی، هاتف اصفهانی
 - ۳ هاتف اصفهانی، آذربیکدلی، کمال الدین اصفهانی
 - ۴ مشتاق اصفهانی، عبدالرزاق اصفهانی، کمال الدین اصفهانی
۷۳. کدام گزینه به ترتیب به علمای پزشکی، فلسفه و فقه اصولی در عصر افشاریه و زندیه اشاره دارد؟ شبیه‌ساز کنکور
- ۱ لطفعلی خان آذر بیگدلی - میرزا محمد نصیر اصفهانی - محمد وحید بهبهانی
 - ۲ میرزا محمد نصیر اصفهانی - آقا محمد بیدآبادی - سید محمد مهدی بحر العلوم
 - ۳ محمد وحید بهبهانی - سید محمد مهدی بحر العلوم - لطفعلی خان آذربیکدلی
 - ۴ میرزا محمد نصیر اصفهانی - لطفعلی خان آذر بیگدلی - محمد وحید بهبهانی

۷۴. کدام گزینه به ترتیب به احیاگر فقه اصولی و پزشک کریم خان اشاره دارد؟ شبیه ساز کنکور

- ۱) میرزا محمد نصیر اصفهانی - محمد وحید بهبهانی
۲) محمود وحید بهبهانی - میرزا نصیر اصفهانی
۳) سید محمد مهدی بحرالعلوم - آقا محمد بیدآبادی
۴) آقا محمد بیدآبادی - سید محمد مهدی بحرالعلوم

۷۵. تذکره نویس مشهور عصر زندیه و افشار چه کسی بود؟ شبیه ساز کنکور

- ۱) هاتف اصفهانی
۲) عاشق اصفهانی
۳) آذر بیدگلی
۴) صباحی بیگدلی

۷۶. کدام مکتب نگارگری در عصر کریم خان رونق یافت و چهره های برجسته این مکتب کدام اند؟ شبیه ساز کنکور

- ۱) مکتب نگارگری شیراز - اشرف، میرزا بابا و محمد صادق
۲) مکتب نگارگری فارس - اشرف، میرزا بابا و محمد مصدوق
۳) مکتب نگارگری شیراز - اشرف میرزا بابا و محمد صادق
۴) مکتب نگارگری فارس - اشرف، میرزا بابا و محمد مصدوق

۷۷. در کدام اثر معماری تأثیر معماری هندی دیده می شود؟ شبیه ساز کنکور

- ۱) ارگ کریم خانی
۲) حمام و کیل
۳) کاخ خورشید
۴) مسجد بازار و کیل

۷۸. کدام گزینه صحیح است؟ مروری

- ۱) مکتب نقاشی شیراز در دوره مغولان شکل گرفت.
۲) عمارت کلاه فرنگی از ویژگی های معماری عصر افشاریه است.
۳) در دوران نادر شهر اصفهان بازسازی شد.
۴) میرزا بابا از نقاشان مشهور عصر افشاریه بود.

۷۹. کدام گزینه نادرست است؟ مروری

- ۱) سه امپراطوری مسلمان سده ۱۷ تا ۱۹ میلادی ایران و عثمانی و گورکانیان هند بوده اند.
۲) علت اصلی فروپاشی دولت گورکانیان هند اختلافات مذهبی مسلمانان و هندوها بود.
۳) دولت عثمانی از قبول هرگونه وحدت اسلامی امتناع می ورزید.
۴) آخرین پادشاه گورکانی به کشور برمه تبعید شد.

۸۰. کدام گزینه نادرست است؟ مروری

- ۱) انگلستان در دوران حکومت ویکتوریای اول به قدرت نخست جهان مبدل شد.
۲) آمریکا پیش از استقلال ۱۳ ایالت بود و ایالات جنوبی تحت نفوذ و استعمار اسپانیا
۳) سیاه پوستان آمریکایی ریشه آفریقایی دارند.
۴) جورج واشنگتن اولین رئیس جمهور ایالات متحده بود.

۸۱. کدام گزینه جزو اقدامات آمریکا برای پیشرفت های سیاسی و اقتصادی است؟ شبیه ساز کنکور

- ۱) کشتار وسیع سیاه پوستان
۲) استثمار ساکنان اصلی آمریکا یا سرخپوستان
۳) تصاحب سرزمین های غربی آمریکا
۴) اتحاد ۱۳ ایالت در برابر امپراتوری انگلستان

۸۲. کدام گزینه صحیح است؟ مروری

- ۱) طبقه متوسط فرانسه در قرن ۱۸ ام از دادن مالیات معاف بودند.
۲) ژان ژاک روسو بیش از هر چیز بر اصلات عقل تاکید داشت.
۳) انقلابیون فرانسه لوئی شانزدهم پادشاه آن کشور را مجبور به پذیرش جمهوریت کردند.
۴) الیور کرامول تنها رئیس جمهور انگلستان تا حال حاضر بوده است.

۸۳. کدام گزینه جزو عوامل بروز انقلاب کبیر فرانسه نیست؟ شبیه ساز کنکور

- ۱) عدم آگاهی لوئی شانزدهم از اوضاع مردم
۲) بار سنگین خدمات نظامی و مالیات بر طبقه فقیر
۳) مبارزات دیگر کشورهای اروپایی با فرانسه
۴) ورشکستگی اقتصادی و نظامی فرانسه

۸۴. کدام گزینه تماما به مشاغل طبقه متوسط فرانسه در قرن ۱۸ ام اشاره دارد؟ مروری

- ۱) طبابت، تجارت، نویسندگی، روزنامه نگارگری
۲) طبابت، تجارت، زمین داری، نویسندگی
۳) دست ورزی، طبابت، تجارت، نویسندگی
۴) روزنامه نگاری، طبابت، زمین داری، تجارت

۸۵. کدام گزینه صحیح است؟ مروری

- ۱) اقدامات پتر کبیر موجب جنگ های متعدد میان روسیه و فرانسه شد.
۲) انقلاب صنعتی با وجود ایجاد آلودگی و نابهنجاری اجتماعی باعث کاهش فاصله طبقاتی شد.
۳) ایالت های آمریکایی تحت سلطه انگلستان در قسمت غربی این قاره قرار داشتند.
۴) تا قرن ۱۸ میلادی ۱۳ ایالت مستعمره انگلستان در آمریکا در ساحل اقیانوس آرام قرار داشتند.

۸۶. انقلاب صنعتی در ابتدا موجب پیشرفت و سپس و شد. شیه‌ساز کنکور

- ۱ حمل و نقل - کشاورزی - نساجی
۲ نساجی - کشاورزی - حمل و نقل
۳ کشاورزی - نساجی - حمل و نقل
۴ معادن - کشتی رانی - نساجی

۸۷. تصویر روبه‌رو رو از کیست و لقب او چیست؟ شیه‌ساز کنکور

- ۱ پتر کبیر - پدر روسیه جدید
۲ ناپلئون بناپارت - احیاگر فرانسه
۳ چارلز یکم - مغلوب پارلمان
۴ الیور کرامول - تنها رئیس‌جمهور انگلستان

۸۸. کدام گزینه نادرست است؟ مزوری

- ۱ در جریان انقلاب صنعتی استعمار پدیده‌ای خارجی اما استثمار پدیده‌ای داخلی است.
۲ کشورهای اروپایی با انقلاب صنعتی نیازمند سرمایه مادی فراوان و حمایت دولت‌ها شدند.
۳ استعمار پدیده‌ای اقتصادی و استثمار پدیده‌ای اجتماعی‌ست.
۴ انقلاب کبیر فرانسه با حمله به زندان باستیل آغاز گشت.

۸۹. کدام گزینه صحیح است؟ مزوری

- ۱ بهادرشاه دوم آخرین پادشاه عثمانی بود.
۲ انقلاب به معنای دگرگونی سریع با تغییرات اساسی در ساختارهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی یک جامعه است.
۳ انگلستان اولین استعمارگرانی بوده‌اند که از طریق کمپانی هند شرقی وارد هند شدند.
۴ کشور فرانسه از زمان انقلاب کبیر خود تا امروز بر نظام جمهوری بوده است.

۹۰. تصویر روبه‌رو چه بنایی را نشان می‌دهد؟ متعلق به چه دوره‌ای است و متاثر از چه سبک معماری‌ای؟ شیه‌ساز کنکور

- ۱ کاخ خورشید - افشاریه - هندی
۲ کاخ خورشید - زندیه - هندی
۳ ارگ کریم خانی - زندیه - صفوی
۴ ارگ کریم خانی - زندیه - هندی